NAM THỨ MƯỜI BA — SỐ THỨ 2608 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 27 NOVEMBRE 1925

DEPOT LÉGAL INDOCHINE

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 4314

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Tỉnh, Toàn hạt, Trung kỳ và Nam kỳ	Ngoại quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30
Các làng và các công sở	»	8.00	8.00
Sáu tháng	3.00	3.50	3.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.75
Một tháng	0.60	0.70	0.70

Les abonnements partent du 1er ou du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 18 le cm.
Réclame dans la 1re page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

CÔNG-ĐỨC

Công-đức đối với tư-đức mà nói: tư-đức là cái đạo-đức của tư-nhân đối với tư-nhân; công-đức thì là cái đạo-đức của một người đối với một đoàn-thể, một quốc-gia, một xã-hội; đoàn-thể sở-dĩ vững bền, quốc-gia sở-dĩ thành lập, xã-hội sở-dĩ phát-đạt là nhờ về công-đức cả. Tây-nho có nói: « người ta là một giống động-vật biết hợp quần »; vì biết hợp quần nên mới có đoàn-thể, có quốc-gia, có xã-hội mà tiến-hóa hơn các giống động-vật khác. Công-đức tức là một chất keo để liên-lạc cố-kết mọi người mà nặn thành một đoàn-thể, một quốc-gia, một xã-hội vậy. Người nọ đối với người kia phải có tư-đức; một người đối với một đoàn-thể, một quốc-gia, một xã-hội lại phải có công-đức; không có tư-đức thì người khác không ai dung được mình; không có công-đức thì đoàn-thể mình, quốc-gia mình, xã-hội mình tất cũng không dung được mình, công-đức cũng cùng với tư-đức đều là hai cái yếu-tố làm người không thể thiếu được.

Người Âu Mỹ rất trọng công-đức, từ lớn chí nhỏ, từ sang chí hèn, đều lấy hai chữ « công-đức » làm thước ngọc khuôn vàng để lập thân xử thế; từ lúc bé chịu gia-đình giáo-dục, cha mẹ đã dạy cho thực-hành những điều công-đức thiển-cận tầm-thường; đến lúc lớn vào trong trường học, không ngày nào là thầy bạn không lấy công-đức mà khuyên dăn, ra chốn xã-giao, không nơi nào là quần-chúng không lấy công-đức cùng cổ-trách; tập-quán trong xã-hội đã xu-hướng về công-đức; pháp-luật của quốc-gia cũng ủng hộ cho công-đức; người Âu Mỹ mà làm điều gì phương hại đến công-đức thì ai cũng công-nhận mà chính cả người phạm tội nữa cũng biết tự-nhận — là đại-nghịch bất đạo, như người Á-châu mình phạm phải tội bất hiếu bất trung. Phàm ai đã có dự một phần trách-nhiệm, một phần quyền-lợi vào một đoàn-thể, một quốc-gia hay một xã-hội nào, cũng đều coi việc công như việc mình mà không hề có chút nào trễ-nải, coi của công như của mình mà không hề có chút nào xâm-phạm. Ký giả có từng đọc một quyển du-ký của người Tàu chép khi đi chơi một cái công viên ở thành Hoa-thịnh-đốn bên nước Mỹ, thấy một lũ trẻ con đương chơi trong vườn, có một đứa ngắt mất một cành hoa; các đứa trẻ khác xúm lại hỏi tội, tuyên-bố tội trạng thằng nhỏ kia rằng: cái cành hoa ở trong công viên thành Hoa-thịnh-đốn là của chung cả hơn sáu mươi vạn người trong thành Hoa-thịnh-đốn này, ai dám phạm đến cái cành hoa trong công-viên này tức là xâm-phạm đến quyền-lợi của cả hơn sáu mươi vạn người trong thành Hoa-thịnh-đốn; thằng nhỏ kia biết tội, tự tạ xin chừa. Đó tuy việc nhỏ, nhưng cũng đủ thấy cái lòng trong công-đức của người ta biết là nhường nào! cành hoa còn thế, huống là công-sản công-lợi của một đoàn-thể, một quốc-gia; lũ trẻ còn vậy, huống là những bậc lớn khôn, có học-vấn, có tư-tưởng, có kiến-thức. Người Âu Mỹ biết trọng công-đức như thế, nên đoàn-thể gì cũng phát-đạt, sự-nghiệp công cộng gì cũng làm xong; cái hiệu văn-minh phú-cường của người ta không phải là được riêng hạnh-vận vậy.

Trông người lại ngẫm đến ta; nói tới hai chữ « công-đức » ở nước mình, thật lấy làm đáng buồn mà đáng sỉ quá! Trước kia theo đạo-giáo Khổng Mạnh, chỉ tưởng về tư-đức, mà công-đức còn khuyết lược nhiều; kể lập quốc đã hơn hai ngàn năm, mà ngoài những sự-nghiệp kiến-tiết của vua hiền tướng giỏi kinh-luân thao-trì ra, phàm những sự-nghiệp công-cộng trong nước, không ai làm một cái gì cả; nhất ban nhân-dân ngoài ăn no ngủ say không tư-tưởng, ngoài bổng cơn bỡ cái không công-danh, thân ai người nấy lo, có dễ cũng không mấy người biết đến hai chữ « công-đức » là thế nào nữa; chán thay!

Từ khi có cái học-thuyết Thái-tây truyền-bá tới, cái chủ nghĩa hợp quần, cái tư-tưởng công-ích thâu nhập lỗ tai con mắt người mình. Mấy năm nay, nào dân-hội, nào thương-hội đã thấy có tổ chức thành lập dần dần; gặp ai cũng bàn đến công-đức, đi đâu cũng nghe nói công-đức, hai chữ « công-đức » ở nước ta bây giờ cũng cùng với các chữ tân-danh-từ khác như tự-do bình-đẳng, duy-tân, cải-lương, v. v. cùng thành ra cái tiếng khẩu-đầu trong xã-hội. Nhưng khốn quá! cái đất đã xấu mầy thì giống cây gì cũng không tốt. Hai chữ « công đức » ở đất bên Âu Mỹ đã làm cho đoàn-thể được vững-vàng, xã-hội được phát-đạt, gây nên biết bao nhiêu dân-tộc được người mạnh của giàu, mà đem đi-thực đến đất mình, nó lại hóa thành như một thứ cây không quả. Trước kia chưa biết trọng công-đức, mà đoàn-thể không kết hợp được, sự nghiệp công-cộng không phát đạt được, thành ra nước bị nghèo, dân bị yếu cho đến ngày nay. Bây giờ biết lấy công-đức làm trọng thì lại sinh ra có một hạng người mượn hai chữ « công-đức » mà thi cái thủ-đoạn gạt của lừa người, lấy công ích làm sinh-nhai, lấy hợp-quần làm biển-thuật, chẳng những đoàn-thể vẫn không thịnh vượng được, sự-nghiệp công-cộng vẫn không chấn-hưng được, mà lại làm trở ngại cho những người thật có chủ-nghĩa hợp-quần, có tư-tưởng công-ích sau này.

Tuy vậy, nhân nghẹn không có lẽ bỏ ăn. Nay ta đã biết hai chữ « công-đức » là tốt, là hay, là cái yếu-quyết của người Âu Mỹ đã làm nên dân giàu nước thịnh, như vừa kể trên kia, thì xin cứ cái gương tốt ấy mà noi theo, đừng thôi chí, đừng ngã lòng; những kẻ giả danh công-đức thì tất một ngày một bại-lộ, có kể làm chi; miễn là mình thật có cái lòng công-đức chân-chính của mình thì thế nào cũng có công hiến một vài phần lợi ích cho nhân quần xã-hội được.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 24 Novembre 1925

Việc lập tòa nội các mới

Ngày hôm qua, sau khi hỏi ý kiến các nhà chính-trị, M. Doumergue có cho mời M. Briand để ủy ông lập tòa nội-các. M. Briand đại lại rằng ông coi cái nghĩa-vụ của ông là phải hết sức giải quyết cái nỗi khó khăn ngày nay, song trước hết ông sẽ hỏi ý-kiến các bạn ông đã.

Buổi sang, tại bộ ngoại-giao M. Briand đã tiếp MM. Paul Doumer, Loucheur, Painlevé và Bam. Sau ông đến yết kiến quan tổng-thống để trình mọi việc với ngài. M. Briand ở bộ tổng-thống về, buổi sáng tiếp MM. Loucheur, Blum, Paul Boncour, buổi chiều tiếp M. Maurice Sarraut. Ông Maurice Sarraut có khuyên ông Briand nên nhận việc lập tòa nội-các.

Ông Briand định lập một tòa nội-các về tả đảng, có các ông Herriot, Blum và Paul Boncour. Nghe đâu M. Briand đã lấy tinh riêng mà xin hai ông sau này giúp việc cho. Việc ấy đảng xã-hội không ưng, vì đảng ấy muốn giữ quyền ban về các điều kiện thế nào thì đảng ấy dự vào tòa nội-các. Tuy rằng trong đảng xã-hội hiện đã có nhiều người ưng việc dự vào tòa nội-các, song cũng vì cái thái-độ của đảng ấy nên việc điều-đình không xong. M. Briand đến bộ tổng-thống để dâng rằng không nhận lập tòa nội-các.

Có lẽ M. Doumergue sẽ triệu M. Paul Doumer.

Chương đoàn xã-hội cấp-tiến buổi sáng cũng họp, quyết nghị cử đi bàn với các chánh đoàn khác về tả đảng liên hiệp đoàn và lập một tòa nội-các có đảng xã-hội dự vào, để chóng thi-hành một cái chương-trình đồng-lao cộng-tác.

Các báo bình-phẩm nhiều về việc thống khoảng ngày nay và nói rằng rất khó tự tập một đa số để trợ lực cho một tòa nội-các của một đoàn liên hiệp. Nhiều báo nói rằng M. Briand không nhận chủ trương cải tổ tổng-lý tòa nội-các và bộ ngoại-giao. Báo *Matin* có nói ý ông chỉ muốn chỉ trương bộ ngoại-giao, để đi bàn với một vị tổng-lý tòa nội-các không phải chỉ trương riêng bộ nào cả, cho tiện việc giao-tế với nghị-viện.

Báo *Journal* có nói M. Briand ưng nhận lập một tòa nội-các có thể khắt phục được lòng tin nhiệm của nghị-viện.

Báo *Œuvre* in ra rằng nếu đảng xã-hội cứ khăng khăng một mực thì ông Briand không nhận lập tòa nội-các nữa. Nếu vậy lại phải điều đình thêm các đảng khác, cả đến tả đảng cộng-hòa nữa.

Báo *Ère nouvelle* có nói hiện nay ở thủ-đô nghị-viện không đảng nào được đại đa số.

Báo *Figaro* nói chỉ nên lập một tòa nội-các quốc-dân liên-hiệp là hơn cả, nhưng xem chừng nay cũng chưa phải thời.

Việc nước Anh

Báo *Daily Telégraph* báo tin rằng vì tin buồn hoàng-thái-hậu Alexandra chánh-phủ Anh có xin liệt-quốc cho phép các quan đại-sứ ký giao ước Locarno tại Londres.

Trong tuần lễ này thì nước Anh và nước Bỉ sẽ điều đình với nhau về bản giao ước thương-mại.

Việc chính-trị nước Đức

Chánh đoàn quốc-dân tại nghị-viện Đức quyết nghị bỏ phiếu phản kháng giao ước Locarno và đệ trình một khoản phản kháng tòa nội-các.

Trước khi đảng xã-hội định rằng nếu đảng quốc-dân không ưng thuận giao ước Locarno thì đảng ấy cũng không ưng thuận, nay lại quyết nghị bỏ phiếu ưng thuận.

M. Luebe có nói nếu không thể chắc dạ về cuộc hòa bình thì xã-hội không có hạnh phúc tiến bộ được, chánh đảng không nên vì một lẽ riêng mà làm hại đến giao ước Locarno.

Tại hai nghị-viện

Ngày hôm qua hai nghị-viện đã bỏ phiếu ưng chuẩn bản dự án luật-pháp cho phép nhà Pháp-quốc ngân-hàng cho nhà-nước vay thêm 1.500 triệu.

Tại thượng-nghị-viện, vì nhiều ông không bỏ về cho nên phải bỏ về đến hai lần, lần thứ nhất số người bỏ về không cập lệ.

Sau khi ký giao ước Locarno tòa nội-các đế-quốc sẽ từ chức.

(*Indopacifi*)

MỘT NGƯỜI DẠY NGỰA THÌ VÌ NGỰA KHÔNG ĐƯỢC GIẢI MÀ TỰ TỬ

Mới đây vì con ngựa Forseti tranh ở trường thi ngựa New York, mà một người dạy ngựa có ngựa bị thua tự tử. Người ấy là Wadomski ở Maisons Laffitte.

Đêm hôm trước Wadomski tiếp được tin rằng ngựa của mình đem đến thi ở New York bị thua, sáng hôm sau người nhà vào buồng đánh thức không thấy thưa, sau tìm thì thấy Wadomski đã thắt cổ ở phòng tắm. Người nhà hết sức phục thuốc, nhưng không sao cứu được.

Wadomski vốn là một người Ba-lan sinh ở gần Varsovie. Bắt đầu thì Wadomski luyện cho mấy con ngựa riêng của mình, sau đến Moscou luyện ngựa cho M. Mantacheff là một người nổi tiếng là vua dầu hỏa ở Moscou và ngựa của Wadomski dạy giật được nhiều giải ở nước Nga. Trước khi xảy ra việc cách-mệnh ở nước Nga, Wadomski đem được cả ngựa của M. Mantacheff qua đất Sibérie và Vladivostock mà trốn thoát.

Con ngựa Transvaal bị thua ở New-York tức cũng là một con ngựa trong số ngựa ấy.

CHUYỆN MỘT CÁI TÀU THIẾT GIÁP CỦA NƯỚC ARGENTINE

Nước Argentine hiện đương tìm cách trả tiền đóng tàu chiến, nghe đâu nước ấy định đúng 40.000.000 livres sterling để đóng tàu sự đại thiết giáp tối tân.

Nói đến chuyện nước Argentine đóng tàu, lại nhớ đến chuyện cái tàu thiết-giáp thứ nhất của nước Argentine nhờ nước Anh đóng trong năm 1880 Tàu đóng xong hạ thủy, rồi từ nước Anh vận máy sang nước Argentine, nhưng khi tới, nơi tàu sắm đây quá, không sao vào lọt cửa sông để đến Baenos Ayres được. vì vậy tàu ấy tức là *Almirante Brown* phải cắm neo tận ngoài xa, bị sóng đập, gió vần biết bao năm, làm một cái trò cười cho thiên-hạ. Từ đấy nước Argentine mới bắt đầu sắm thêm cửa sông, đến lúc lòng sông đào được sâu, thì tàu đã già cỗi, mà chưa dùng được việc gì. Hiện nay tàu ấy vẫn còn và đang làm nơi luyện tập cho pháo-thủ của thủy-quân.

LỚP DẠY HỌC TỐI Ở NƯỚC PHÁP

Theo như bản tờ trình của M. Maurice Royer, chánh thanh-tra học vụ ở Paris mới đây, thì trong năm 1923-1924 ở Paris có 1.131 lớp dạy học tối, có 35.858 người biên tên. Trong số ấy có 9.415 người đàn bà, nhưng số đàn ông, lẫn đàn bà chỉ 24.135 người theo học chăm chỉ mà thôi.

Ở ngoài châu thành có 911 lớp học số người biên tên là 18.060. Trong số ấy có 4.779 người đàn bà. Cả đàn ông lẫn đàn bà được 14.848 người theo học chăm-chỉ.

Việc Phan-bội-Châu tại Hội-đồng đề-hình

(*Tiếp theo*)

Lời biện-thuyết của thầy luật-sư Raymond Bona

Ông Bona đại-khái nói rằng:

Trước hết tôi xin cám ơn Hội đồng đã rộng cho hai anh em chúng tôi được tám ngày để khảo-sát các hồ sơ về cái án Phan-bội-Châu, song le tám ngày cũng không đủ, vì hồ-sơ kể hàng hai ba trăm tập. Bởi vậy mà cái phận-sự của chúng tôi lại thêm nặng-nề lắm nữa; nhưng dù nặng-nề mặc lòng, tôi cũng lấy làm vui lòng mà cãi cho một người vào hàng Phan-bội-Châu đây.

Phan-bội-Châu là người thế nào? Có phải là một người lợi dụng cái lòng nhiệt-thành của quốc-dân mà kiếm lợi không? có phải là một người thực nhiệt-thành ái-quốc không? Phan-bội-Châu là một người có tư-tưởng cao thượng, có lòng ái-quốc đến cực-đỉnh, có nghị-lực khác thường. Ta thử xét xem vì những lẽ gì mà Phan trở nên một người cách-mệnh. Ông Phan-bội-Châu, sinh tại Nghệ-an, huyện Nam-đàn, năm 1866, là con nhà học-trò hay chữ, mà học nên hay chữ, có tư-tưởng đạo đức và chính-trị cũng nhờ về cái giáo-dục gia-đình; đến khi lớn lên thì cái nguồn « yên-sĩ-phi-lí-thuần » của ông là ở trong sách Không-phu-tử, sách Lư-thoa (Rousseau), sách Mạnh-đức-tư-cưu (Montesquieu). Nguyên Phan vẫn quen hô hấp cái không-khí tự-do ở trong miền Nghệ-an, mà đến năm 19 tuổi thì thời-nhiệm có cuộc Bảo-hộ. Bấy giờ vào khoảng năm 1885 là cái thời-kỳ mà xứ Trung-kỳ không kinh-tế chưa phát-đại, đường chính-trị lại chuyên chế, bọn quan-trường trong nước thì tham lam vô-vết, tăng tận lương-tâm, việc thi cử thì hủ-bại; cái tư-tưởng cách-mệnh đã phát-hiện ra từ đó. Vì một người học-thức như Phan, không thể che đối lương tâm mà ngồi yên được. Đến năm 1905 là lúc Phan-bội-Châu đã lớn tuổi, sự học thức bấy giờ mới lại bành-trướng, vậy mà cái cảnh tượng, cái tình-thế trong nước, nhất-thiết vẫn không thay đổi. Bởi thế mà Phan-bội-Châu kết-luận ngay rằng nước Pháp không thể giữ cái chủ-quyền ở đất này mà chẳng đem lòng khai-hóa cho cả; để không khai-hóa được tí gì thì nước Pháp có mất ở đây cũng là vô ích. Vì thế mà Phan-bội-Châu mới muốn bỏ lối khoa-cử, phá bọn quan trường. Xem trong quyển *Lưu-cầu huyết lệ thư* thì đủ rõ. Ông công-kích Chính-phủ Bảo-hộ vì không thay đổi chút nào. Việc học cứ giữ nguyên lối cũ, việc hình-luật cứ giữ thói gông kìm tra tấn, về sự tự-do nhất-thiết không được điều nào, xuất dương phải đến tội tử-hình. Như thế là trái với cái lòng sở-nguyện của người Annam về sự tự-do, vì trong nước đã không có học-đường mà lại cấm xuất-dương thì dân-trí mở rộng sao được? Trình bày lý-tưởng đó với các quan đại-thần trong nước thì lại bị quở-trách là phạm tội tử hình. Vậy Phan phải tính làm sao đây? Chỉ còn một kế là trốn đi ngoại-quốc và khuyến-bảo thế nào cho được nền kinh xuất-dương theo học. Như vậy mới có cơ mong gây nên một bọn trí thức, một đảng làm lành-tại sau này, có thể gỡ bỏ cái nước Việt-Nam mê-mẩn lãnh đây, đặng trở nên một nước văn-minh.

Năm ấy thân phụ ông Phan vừa tạ thế, làm trọn việc hiếu xong rồi, ông mới nhất quyết bí biệt vợ con, đem hoa nghìn bạc cùng với Tăng bạt-Hổ ra Bắc rồi sang Tàu sang Nhật. Bằng ngòi bút hoa mà ông xuất-sản ra biết bao nhiêu sách đem truyền bá tại Đông dương. Ông đã được người sang Nhật, đưa về học ở Đông-kinh để học về bí học cơ khí và học tiếng Anh. Đang lấy việc biên tập cho các báo quản làm kế sinh-nhai và nhân-tiện lại trông nom cho những người đồng-bào ở Nhật. Nhưng năm 1909 Chính-phủ Nhật có lệ cấm thì từ bấy giờ ông phải đem thân lưu lạc hết Thượng-hải đến Quảng-đông, rồi lại về Quảng-đông với Thượng-hải.

Vì ông thiếu tiền trợ cấp cho đồng minh và cổ động cho việc mình, nên lại soạn ra nhiều sách. Ông ngẫu rằng nước Nam là nước giàu có mà người Tây có lẽ muốn lợi dụng lấy một mình, thuế khóa nặng nề, chỉ trong mười năm là người Nam bị diệt-chủng. Vì đương vật-chất thì đang nghèo, còn về đường tinh-thần thì người Annam cứ bị giam-hãm ở trong vòng ngu-dốt tối tăm. Bởi vậy ông mới than rằng:

« Nước ta mất là mất vì vua không nghĩ gì đến nước.

Nước ta mất là mất về quan không thương gì đến dân.

Nước ta mất là mất vì dân không biết có nước. »

Nói tóm lại, thì ông hết sức khuyến nhà ái nấy một chữ đồng tâm để mưu sau thoát khỏi cái vòng áp chế. Xét ra ông làm ít người thật nhiệt thành ái quốc. Cứ như các thiên-tư, cái hoa-văn của ông thì khó gì mà chẳng làm nên giàu, làm giàu có hai cách: một là vào quan-trường hai là đi ăn cướp.

Cái lý-tưởng của Phan nói tóm lại là muốn đem một cái tinh-thần mới mà sửa đổi lại cái chính-trị ở nước mình.

Trong bài diễn-thuyết của quan Toàn-quyền Varenne đọc tại Auvergne ngày 12 octobre 1925 mà *Thời-báo* (Le Temps) bên Pháp ngày 13 octobre đã đăng, có câu sau này:

« Nếu cái chính-sách của ta ở bên Đông-dương không kịp đem cái tinh-thần mới là cái tinh-thần hòa-bình,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

còn t-chính, cải-lương mà sửa đổi l-i thì chỉ nay mai là gặp những sự b-ến đổi quan-trọng hơn là những sự biến đổi ở bên Mar-i».

Xem một câu ấy thì quan Toà-t-quyền Varen-e với Phan-bội-Châu thật là hai bên cùng ý hiệp.

Còn những điều đại ác buộc tội cho Phan tại Phan thật có phe-n không? Những tội ấy mà buộc cho Phan chẳng qua là chiếu theo các giấy má vô bằng, cùng là những lời cung khai của những kẻ phạm tội rồi. Những giấy ấy là những giấy tư b-o của các thân-sự, các sứ-thần, mà toàn do ở m-ệng những người mật-thám mà ra. Một-thám là hạng người ấy thế nào? là những hạng người ăn lương đi kiếm việc, chẳng lẽ không kiếm được việc mà lại ăn lương ru? cho nên nhiều khi không có chuyện mà cũng có trình báo.

Còn như lời cung-khai của những kẻ thủ-phạm thì toàn là lời vu cáo, đổ cả cho Phan trong khi vắng mặt mà gỡ tội. Hai việc cám tạc-đạn ở Thái-bình và Hanoi thật là phản với cái lý-tưởng của Phan, vì cái lý tưởng ấy là phục-quốc bằng văn-hóa, chứ không phải bằng bạo-động. Phan là một nhà thâm-nho, là một bực hiền-triết, bao giờ cũng khinh-bỉ những kẻ mưu-lợi cho cá-nhân, vì những kẻ ấy là phường cơn-đồ, phường tạo-tặc. Vả xét trong những lời cung-k-i của mấy người phạm tội năm 1913, không thấy điều nào có thể chứng thực rằng Phan đã sai khiến làm nên tội ác.

Còn như mấy việc rối loạn về chính trị thì cũng không phải lỗi ở Phan, những kẻ làm ra việc rối loạn ấy, chẳng qua là bọ hiểu lầm cái lý-tưởng của Phan đó thôi.

Phan-bội-Châu là người nóng nảy thực, nhưng sự nóng nảy ấy cũng không phải là không đè nén được, vì sự hành-động của Phan chỉ có hai cách là khuyên người du học, khuyên người đồng-tâm. Phan có dự định dùng võ-lực thật, nhưng võ-lực đó chính-đáng thì mới làm, là luyện tập được binh khí, lục-quân, hải quân, hải-bác, phi-sơ có thì mới làm, khi nào xong mới đường đường chính chính đem quân ra mà khai chiến.

Nhưng Phan cịa-lại là người tử-tế nào? Ngày kia hễ nước còn thật là tự-do, thật là tự chủ, được tha hồ vùng vẫy ở hải ngoại, cũng đã soạn ra hai bộ sách mới, xem đó thì tỏ rõ là cái trí-não của Phan đã mở rộng thêm nhiều mà không phải là một người cách-mệnh lối trước nữa. Mà những bộ sách ấy Phan viết ra từ khi còn ở ngoại quốc thì đã rõ là thật bụng chứ không phải là để chuộc tội. Phan quyển ấy là quyển *Dư của niên-tại ở trí chi chủ-nghĩa*, khuyên người đồng bào nên từ bỏ hẳn cái võ lực, theo cả gương Ai-tích-lơ (Arabie) và Phi-luật-tân (Philippines), cứ cổ sức tiến lên đến văn-minh thì tự-khắc người Pháp sẽ cho mình tự trị; quyển thứ hai là *Pháp Việt đề huề chính kiến thư*, để tên là Độc-lập-t-, khuyên người Nam nên đồng-tâm cộng tác với người Tây.

Trong sách *Độc-lập-tờ*, Phan có đoán rất nhiều thế nào rồi ra cũng có một cuộc Pháp Nhật tranh chiến mà có thành chiến thì lúc bấy giờ cái địa-vị người Annam phải thế nào? Phan khuyên rằng phải cùng đi với người Pháp, là không phải rằng đường vì bị Nhật có hẹm gì Pháp đâu, song có bốn lẽ người Nam phải đi với người Pháp: một là đối với người Nhật, người Nam không thể yêu cầu sự độc lập được, hai là người Nam không thể dùng võ-lực mà đối tự với Nhật được, ba là nước Nam mà vào tay người Nhật thì phồng người Nhật có cớ để lại đề ăn thừa cặn cho người Nam không, Phan cũng lý không còn hi vọng chút nào; bốn là nước Nam sẽ bị diệt chủng vì giống Nhật là giống phồn điền hơn, cường tráng hơn. Như vậy cái chết của người Nam không phải tự đây mà đi, nhưng chính là tự khi bị nước Nhật bảo hộ vậy. Bởi thế mà Phan khuyên người Nam phải đồng tâm với người Pháp.

Như vậy chẳng phải là một cái tang-chứng rành rành là Phan đã cạnh cải cái lý tưởng rồi ru? xem các sách lý thì rõ ràng ông đã công nhận cái chính sách của nước Pháp ở đây đã cải lương rồi mà sẵn lòng cộng tác với ta.

Thưa các ngài, các ngài là một hội-đồng xử về chính trị thì cái án của ngài sắp ký đây cũng nên theo cái phong trào chính trị mà kết. Nhà nước xưa nay đã tỏ lòng quảng-đại đong thứ cho biết bao nhiêu người cừu địch như Lương tam-Kỳ Đề-Kiều, nay há lại không đem tấm lòng quảng đại ấy mà xá cho P-an-bội Châu ru?

Cái hiện tình ở Đông dương bây giờ thế nào? Hoàn-mỹ thì là hoàn-mỹ, khắp xứ Đông-dương đều được hưởng cuộc bình an của nước Pháp, nhưng mà khốn nỗi, khốn nỗi là các nước láng giềng ta lại đang cơn quẩy. Như vậy thì lúc nào chẳng phải là lúc nên đem cái ý kiến Pháp-Việt đề huề của Phan đã khu-ến người đồng bang ra mà thực hành ru?

Thưa các ngài, các ngài mà dong thứ cho Phan-bội-Châu thì chẳng những các ngài làm trọn một việc quảng-đại, mà lại là làm trọn một việc chính trị khôn khéo nữa, vì phàm người Pháp ta ai là người học rộng chí hợp đem lòng phục hội đồng các ngài.

Hai thầy luật-sư Larre và Bona biện-t-i xong, cũng đã xem ra có ý cảm động lắm.

Thầy Bona đọc xong đã gần 8 giờ tối, Hội-đồng vào nghỉ một lát rồi ra, lại hỏi ông Phan muốn kêu gì nữa không.

Ph-n Ch.— Tôi cũng không phản-án chi nữa tôi tưởng nói đã hết lời rồi. Việc p-ản-đối của tôi, cứ như cái thời buổi trước thì cái cổ nỉ (ông lấy tay trỏ vào cổ) cũng k ông còn ở trên vai tôi nữa, tôi còn được đứng đây đây nữa mà trình bày mọi lẽ. Chỉ tôi xin nói gọn một câu rằng: Nếu nhà nước lấy gươm lấy súng mà khai-hóa dân An-nam thì tôi xin chịu tội tử-hình, vì bằng Nhà-nước lấy văn-hóa lấy luân-lý mà trị dân An-nam thì tôi là người vô tội.

Rồi quan chánh đọc chiếu câu hỏi sau này để Hội-đồng đi-h-bàn xét xem Phan-bội-Châu có đáng tội không.

Câu hỏi thứ nhất. — Phan-bội-Châu, vì tiền tặng-vật, lời ước, dọa nạt, thiện quyền, gian mưu, nguỵ kế để khiến khích hay xui giục tại địa-hạt Trung-hoa và Xiêm-la, từ một thời hạn chưa tiêu diệt thì có phải là tòng phạm vào cái việc tên Phạm-văn-Tràng tức Chánng (bị án rồi) đã dự mưu giết chết ông Nguyễn-duy-Hàn tuần-phủ Thái-bình ngày 12 avril 1913 không?

Câu hỏi thứ hai. — Cũng trong cái thời-kỳ ấy, địa hạt ấy, đã cấp khí-cụ là những quả tạc đạn để hành sự và biết rằng khí-cụ ấy dùng để hành sự thì có phải là tòng phạm vào cái việc tên Phạm-văn-Tràng tức Chánng (bị án rồi) đã dự mưu giết chết ông Nguyễn-duy-Hàn tuần-phủ Thái-bình ngày 12 avril 1913 không?

Câu hỏi thứ ba.— Vì lấy tặng vật, lời ước, dọa nạt, thiện quyền, gian mưu, nguỵ kế để khiến-khích hay xui giục tại địa hạt Trung-hoa và Xiêm-la, từ một thời hạn chưa tiêu diệt thì có phải là tòng phạm vào cái việc tên Phạm-văn-Tràng tức Chánng (bị án rồi) đã dự mưu giết chết ông Nguyễn-duy-Hàn tuần-phủ Thái-bình ngày 12 avril 1913 không?

Câu hỏi thứ tư. — Cũng trong cái thời kỳ ấy, địa hạt ấy, đã cấp khí-cụ là những quả tạc đạn để hành sự và biết rằng khí-cụ ấy dùng để hành sự thì có phải là tòng phạm vào cái việc tên Ng-văn-Thức tức Tài-xế và tên Ng-khắc-Cần đã dự mưu giết chết hai quan tư Monguand và Chapu-s tại ngoài hiên khách sạn *Hanoi Hôtel* ngày 26 avril 1913 không?

Câu hỏi thứ năm) —Cũng trong thời kỳ ấy, địa hạt ấy có dự vào việc âm mưu mưu đích để phá đổ chính phủ hoặc xui giục nhân dân dùng bình khí chống sự về công quyền tại địa hạt Trung kỳ và Bắc-kỳ mà lại có cái tình trạng nặng thêm nữa là sau khi âm mưu rồi việc xảy ra hoặc mới bắt đầu xảy ra để khởi sự thì có là tòng phạm không?

Câu hỏi thứ sáu.) - Cũng trong thời kỳ ấy, địa hạt ấy có dự vào việc âm mưu mưu đích để phá đổ chính phủ hoặc là xui giục nhân dân dùng bình khí chống sự về công quyền tại địa hạt Trung kỳ và Bắc-kỳ thì có là tòng phạm không?

Câu hỏi thứ bảy).— Cũng trong thời kỳ ấy, địa hạt ấy để xướng động hại đến sự yên ổn của công-chúng hoặc sinh một cái loạn đến chính trị thì có là tòng phạm không?

Câu hỏi thứ tám) Cũng trong thời-kỳ ấy, địa hạt ấy, để dự vào một hội lập ra, chủ ý để dự định hoặc để xâm phạm đến tính-mệnh người hoặc tài-sản người, là những trong tội để dự-định phạt ở những điều 87, 89, 91, 205, 266. 295, 296, 297, 302, 55, 60 trong bộ Hình luật Pháp do chỉ dụ ngày 30 décembre 1912 đã sửa đổi lại không?

Câu hỏi thứ chín. - Có tình-trạng nhẹ nên giảm cho Ph-b-Châu không?

Quan chánh. - Chiếu câu hỏi ấy có câu nào đị nghị không?

Thầy Bona. - Cứ như câu thứ bảy thì chỉ khép vào khinh tội được mà thôi.

Quan chánh. — Bị c-o nhân có k-u gì nữa không?

Ph-n Ch. — Tôi không có lẽ gì nữa nữa. Từ trước đến nay, tôi đã bày tỏ mọi lẽ rồi, nếu Nhà nước lấy tình nghĩ hay là theo lời cung khai của những kẻ thủ phạm hay là theo các tờ trình báo thì tôi cam mà tội cũng không sự t-i-hình

Hội-đồng vào bàn xong một lúc thì chia câu hỏi trên ấy ra để trả lời là có

Vậy ông Phan-bội-Châu phải kết án khổ sai chung thân.

Quan chánh án lại đọc thêm điều 368 trong luật hình tố tụng Pháp như sau này:

« Bị c-o nhân-can án thì phải chịu các kh-ản lệ phí cho nhà-nước»

Quan chánh án hỏi có chống án không ông Phan-bội-Châu nghĩ một phút rồi đáp rằng có:

Ấn đọc xong, ông Phan-bội-Châu cứ điềm nhiên lui về mà sắc mặt không thấy thay đổi. Suốt trong khi tranh biện, ông Phan lão nào đối đáp cũng rất lễ phép và đồng đạc. cứ tọa đều nghe được hết mãi đến gần 8 giờ rưỡi mới xong, người đi xem kéo nhau về như nước chảy. Thế là cái án Phan-bội-Châu đã liều hết vậy.

L.

Tin sau cùng

Việc lập tòa nội-các mới

Các báo đều nói rằng xã-hội đòi chủ trương những việc làm cho việc lập tòa nội-các rất khó. Các báo đều nói trong khi điều đình với các ông nghị về đoàn liên-hiệp của tả đảng, M. Doumer sẽ gặp nhiều nỗi khó khăn. Báo *Œuvre* chắc là M. Doumer không lập xong tòa nội-các. Báo ấy nói như phải tìm một nhà chính-trị, chịu theo cái chính-sách tài-chính của đảng xã-hội. Báo ấy có nói đến tên MM Herriot và Malvy.

Chiến-sự ở Syrie

Tình hình quân-sự rất tốt. Ở bộ ngoại-giao có tin rằng quân Pháp thắng được quân Druses.

Việc Hy-lạp với nước Bảo

Nước Hy-lạp đòi nước Bảo một số bồi thường là 42.0.0 livres sterling về việc xảy ra ở đường cương-giới mới rồi.

Chiến-sự ở Trung hoa

Đảng Phụng-thiên và các đảng kết liên chỉ trong ngày rồi là khai chiến với nhau.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 25 độ
15 giờ 27 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 00
nhì,	9 45
ba,	8 50
Thóc hạng nhất,	5 50
Bắp ngô	5 50

Giá hạn. Kể từ ngày 26 Novembre 1925 giá bạc ở kho Nhà-nước định là $ 4 f. 80.

Tin tàm. — Tàu *Azay le Rideau* mang thư sang Pháp, trừ các thư và các hòm có khai giá không kể, đến ngày 28 novembre hồi 6 giờ, sẽ ở Haiphong đi Tourane và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa hồi 20 giờ 7 phút ngày 27 novembre 1925.

Hội-đồng thành phố. — Tối hôm nay, hồi 9 giờ, hội-đồng thành-phố họp khóa thường lệ về kỳ tam cá nguyệt thứ tư năm nay, tại tòa Đốc-lý, có quan Đốc-lý Dupuy chủ tọa.

Các quan Thống-sứ Monguliot và Robin đã về tới Hanoi. — Hai quan Thống-sứ Monguiliot và Robin từ biệt Sa'gon chiều thứ hai, đi chuyến xe lửa riêng ra Sông-cầu, các ngài xơi cơm sáng tại Sông-cầu, nghỉ đêm tại Qui-nhơn; thứ ba, các ngài xơi cơm tại Tourane, nghỉ đêm tại Huế, sáng thứ tư từ biệt Huế ra Vinh, rồi các ngài đi chuyến xe lửa đêm ra tới Hanoi sáng hôm nay.

Quan Phó Chưởng-lý Rozé. — Quan nguyên chưởng-lý dự-khuyết tại tòa Thượng-thẩm Hà-nội là M. Rozé, hết hạn nghỉ ở Pháp sang, thì nay đã trở sang tới Hanoi. Ngài sẽ lĩnh chức Phó chưởng-lý tại tòa Thượng-thẩm, là chức hiện nay quan cố-vấn Barrière đương sung lĩnh.

Chức chánh tòa Liêm-phóng. — Có tin rằng quan Toàn-quyền Varenne vừa ký nghị-định bổ quan cai-trị Lacombe, về Pháp nghỉ vừa sang, quyền lĩnh chức chánh tòa Chính-trị và Liêm-phóng Đông-pháp, thay M. Jeanbrean về Pháp.

Một tin trong ngạch các quan Cai - trị. — Có tin rằng quan phó cai-trị hạng nhất de Saint-Poulof trước có lệnh đổi đi Nam định, nhưng chưa đi, thì nay lại đổi đi lĩnh chức phó công-sứ Hưng-yên, thay M. Fipecki, biên tập hạng nhất đổi đi Bắc-ninh.

Còn quan Phó cai-trị hạng nhất de Meynard, chánh tòa án đệ nhị cấp Nam-định, nay lĩnh chức Phó công sứ tỉnh ấy.

M. le Priol Phó chủ-sự hạng nhất, nay bổ đi làm chủ kho bạc Hưng-yên thay M. Piétri, biên tập hạng nhì đổi đi Vĩnh-yên.

Hội chợ Hanoi. — Hội-đồng Hội-chợ báo cho các nhà chế bán hàng biết rằng những giấy thông-hành vàng chỉ dùng được đến hết ngày 28 Novembre 1925 thì thôi. Sang ngày 29 Novembre giờ đi thì phải dùng giấy thông-hành mới, mỗi chỉ chỉ được ba cái thôi (kể cả chỉ và người lám).

Những giấy ấy hiện đã dành mạch trong tên.

Kẻ từ hôm nay giờ đi, ai muốn lấy thẻ đến Phòng Kiểm-Sát Hội-chợ số 106, Phố Hàng chống mà xin trước.

***

Vì quan Toàn-quyền Varenne sắp tới nơi, và ngài đã định ngày 8 Décembre sẽ đến coi Hội chợ, nên Hội-đồng đã chóc hội-chợ định rằng ngày 29 Novembre này khai trị không làm lễ trọng-thể. Hội-chợ ngày chủ-nhật này, hồi 9 giờ sáng bắt đầu mở.

MỘT DỊP TỐT

Muốn ban một cái ô-tô Bebe Peugeot 6 H.P. còn tốt lắm. Định giá là 500 đồng bạc. Ai muốn mua, xin hỏi tại số nhà 96 phố Boulevard Carreau.

TRUNG-HIẾU THẦN-TIÊN

Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 268 trang giá 0 $ 50 thêm gửi 0 $ 20
bán ở các hàng sách và nhà Soạn-giả 93 hàng Bông, Hanoi

[illegible] Giải thưởng cho trường tổ đục — Đến ngày 25 Décembre, Trường Thể dục sẽ tổ chức một cuộc thi đánh quần (Tennis) và đặt giải-thưởng gọi là «Giải thưởng của Trường Thể-dục» cho tất cả các bội người Nam.

Ngài nào muốn dự-thi thì xin cho biết trước ngày 20 Décembre và tiền dự thi định mỗi vị là 1$50.

Viết thư thì xin cứ gởi lại Trường Thể-dục, phố Charles Wélé Hanoi.

Trường Thể-dục kính-cáo

Nhà nước cao-miên cần dùng một người thợ ảnh giỏi biết chụp ảnh để dùng vào việc chụp bóng. — Lương thang định là 55 đồng.

Hỏi tại dãy bàn hàng cao-miên tại Hợp chợ Ha-noi. — Phải có giấy chứng nhận tốt.

« BÀN CHỊU »

Các thứ tủ sắt dựng bạc, dù các thứ kiểu làm nhỏ, khóa kín, có combinaison, bán chịu được trả tiền làm nhiều lần. Xin mời đến xem hay là viết thư về hỏi tại nhà « La Perle » 11 et 13, phố Trang-thi (Rue Borgnis Desbordes) Hanoi.

Rạp FAMILY CINÉMA
(Phố hàng Buồm)
LE ROI DU CIRQUE
Tiểu-thuyết mười hai hồi rất là lý - thú
Có làm trò xiếc rất là hay!!!

TIẾNG GỌI ĐÀN
Là một tập văn tuần-thuyết của Dương-bá-Trạc soạn giá 0 $ 40 tiền gửi 0 $ 11

HIỆU BÁO CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ các các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN VỈ HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

VÌ ĐI XA :
Muốn bán một cái xe Citroën kiểu rất đẹp, còn mới lắm. Bao giờ cũng tiếp cẩm lái. Hỏi tại số 80, Bd Gia-Long. Buổi sáng từ 11 giờ đến 12 giờ Buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ.

Tại hiệu BÁO CHẾ MONTES có bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo.

No 337

THÚY-HỬ

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Lương trung thư quay ngựa về đình, trông thấy *Giải-cảnh* và *Gia bảo* mỗi người cầm một ngọn cương xoa đang xung đột với bọn quan-quân ở đấy. *Lương trung thư* sợ hãi, lại chạy về phía tây mãi.

Vương thái-thú về gần đến châu-nha, bỗng gặp *Lưu đường* và *Dương-hàng* mỗi người cầm một ngọn côn, giáng mạnh vào đầu, vỡ ốc lòi mắt, chết ngay ở giữa phố. Còn bọn nghĩa-hầu và áp-phiêu, ai nấy đều bỏ chạy, cầu lấy thoát thân.

Lương trung-thư đang hoảng hốt chạy về tây-môn, bỗng nghe trong miếu thành-hoàng, súng nổ liên-thanh, vang trời động đất. *Chánh-uyên* và *Châu-thuận* mỗi người cầm một bó đóm đang giơ lửa mà đốt các mái phòng.

Bọn *Vương ngự-hồ* và *Khất trượng-thanh* cũng đã tiến đến. *Tôn-tán* cùng *Cổ-đại-tẩu* mỗi người rút một cây đoản mâu ở trong mình ra để giáp về việc phóng-hỏa. *Trương-hanh* và *Tôn-nhị-nương* ở trước cửa chùa *Đồng phật-tự* cũng trèo lên giả-sơn mà đốt lửa.

Bấy giờ nhân-dân trong thành *Đại-danh* hoảng hồn kinh sợ, bỏ chạy tán-loạn, tiếng khóc như ri. Bốn mặt lửa cháy, ánh sáng rực trời, không biết phương nào mà chạy cho thoát. *Lương-trung thư* đang chạy về tây-môn, gặp toán quân của *Lý-thành*, mới bảo nhau trèo lên mặt nam-môn đứng xem.

Khi lên tới nơi, dừng ngựa đứng ở trên trời, trông xuống thì thấy binh-mã la-liệt khắp dưới chân thành, cờ đề chữ *Đại đao Quan-thắng*. Trong ánh lửa sáng, trông thấy *Quan thắng* đang cầm đao cưỡi ngựa, hăng-hái thúc quân tiến vào.

Bấy giờ *Quan thắng* đi giữa, bên tả có *Tuyên-tán*, bên hữu có *Hắc tư-mã*, phía sau lại có *Trần-tam-sơn Hoàng-tín* đem một đạo binh đi theo. Tiếng quân reo đã kêu đến dưới cửa thành, khi thế thật là rất mạnh-mẽ.

Lương trung-thư, không sao ra được ngoài, mới cùng *Lý-thành* chạy về phía bắc-môn. Khi đứng ở trong cửa thành đòm ra, ánh lửa sáng rực, cũng trông thấy binh-mã kéo đến, không biết bao nhiêu mà kể.

Bảo-tử-đầu Lâm sung đang cưỡi ngựa, tay cầm ngang ngọn giáo, bên tả có *Mã lân*, bên hữu có *Đặng phi*, lại có *Tiêu lệ-quảng Hoa vinh* đem một đạo binh theo sau. Tiếng chân ngựa rầm-rầm, đang thúc giục tiến vào để đánh.

Lương trung-thư và *Lý thành* lại quay về phía đông-môn. Bấy giờ đuốc rong sáng rực, trông thấy có toán quân của *Hắc toàn-phong Lý-quỉ*, bên tả có *Lý-lập*, bên hữu có *Tào chính*.

Lý-quỉ cởi trần trùng trục, hai tay cầm hai lưỡi búa, thấy quan bộ hầu mà vào, *Lý lập* và *Tào-chính* cũng đều hăng hái theo sau. *Lý-thành* bất đắc-dĩ đành phải liều chết mở đường để đưa *Lương-trung-thư* chạy ra ngoài thành.

Lương-trung-thư đang chạy, bỗng thấy về phía tây-tả, tiếng quân reo hò, ánh sáng rực rỡ, nhân-mã không biết bao nhiêu mà kể, trên là toán quân của *Song-tiên Hồ diên-chước*. *Hồ-diên-chước* thúc ngựa múa roi, xông vào đánh *Lương trung-thư*, *Lý-thành* thấy vậy, liền múa hai ngọn đao đón đỡ đối-địch. Bấy giờ *Lý-thành* sức chẳng còn thiết gì sự chiến-đấu, quay ngựa lại chạy. Bên tả có *Hàn-thao* bên hữu có *Bành kỷ*, hai bên cùng đánh ập vào.

Tôn-lập ở phía sau lại thúc quân tiến đánh. Trong khi hai bên đang cùng nhau giao chiến thì *Tiêu-lệ-quảng Hoa vinh* giương cung bắn trúng vào phó tướng của *Lý thành*, ngã lăn xuống đất.

Lý-thành khiếp sợ, thúc ngựa để chạy lấy thoát thân. Chạy được một quãng, đi trông thấy về phía tay hữu, chiêng trống vang động, ngọn lửa sáng vùng-vẫy như bao ngày, tức là toán quân của *Tích-lịch-hỏa Tần-minh* đi kéo đến.

Tần-minh thúc thúc ngựa múa côn, cùng với *Yên thuận* và *Ân bằng bằng* hai tiến đến, phía sau lại có *Trần-đại*. *Lý-thành* đấy mình những mưu, vừa đánh vừa hộ-vệ cho *Lương-trung-thư* chạy.

Lại nói đến việc trong thành, *Đỗ-thiêu* và *Tống-nguyên* đem quân vào giết gia quyến *Lương-trung-thư*; *Lưu đường* và *Dương hàng* đem quân vào giết gia quyến *Vương thái-thú*, *Khổng-minh* và *Khổng-lượng* trèo qua tường, phía sau nhà ngục mà nhảy vào, *Châu-uyên* và *Châu-nhuận* thì ở phía trước nhà ngục đã tiếp đón những người đồng bọn qua lại.

Sái-tiễn và *Nhạc hòa* ở trong nhà ngục trông thấy ngọn lửa bốc lên, tiền bộ ra anh em *Sái-phác* cùng *Sái-khánh* rằng:

— Hai anh em nhà ông cứ trông thấy gì đó không? Còn đợi đến bao giờ nữa.

Sái-phánh đang đứng ở bên cửa, đã trông thấy *Châu-uyên* và *Châu nhuận* đang phá cửa nhà ngục mà quát to lên rằng:

— Bọn hèo-hán *Lương-sơn-bạc* bọn cả đây rồi! Mau mau đưa *Lư* viên-viên-ngoại và *Thạch-tú đại-nhuận* ra ngoài!

Sái-khánh vội vàng phá bảo *Sái-phác* thì bấy giờ *Khổng-minh* cùng *Khổng-lượng* đã ở trên nóc nhà ngục vừa nhảy xuống đất. Hai anh em *Sái-phác* đều muốn không thuận, cũng không sao được. *Sái-tiễn* rút ngay dao nhọn ở trong mình ra thổ gông phá xiềng cho *Lư-tuấn-nghĩa* cùng *Thạch tú*.

Sái-tiễn bảo *Sái-phác* rằng:

— Ông tr-o tôi về nhà để bảo-hộ lấy gia-quyến.

Chúng kéo nhau ra đến cửa ngục thì đã có *Châu uyên* và *Châu-nhuận* tiếp đón, cùng họp làm một. *Sái-phác*, *Sái-khánh* theo *Sái-tiễn* về nhà để bảo-hộ gia-quyến.

Lư tuấn-nghĩa đưa bọn *Thạch-tú Không-minh*, *Không-lượng*, *Châu-uyên* và *Châu-nhuận* cả thảy năm người đứng đường về nhà để hết *Lộ cố* cùng *Giả-thị*.

Bấy giờ *Lộ-cố* nghe tin bọn bảo-hán *Lương sơn bạc* đem quân vào thành, lại thấy bốn mặt ngọn lửa bốc lên nghùng ngút thì thì đang ngồi ở trong nhà, bỗng dưng mây mắt.

Lộ-cố bàn rằng *Giả-thị* thu-x-p tất cả đồ vàng bạc tế-nhuyễn, gói làm một bọc, định đem mình thì trông thấy một toán đông người phá cửa tiến vào, với và lấy bao nhau quay lại, lại chạy về phía cửa sau.

Lộ-cố và *Giả-thị* rón rén mèo trèo sau đi ra bờ sông, để tìm chỗ lẩn tránh. Bỗng gặp *Trương-thuận* đang đứng ở trên bờ sông. *Trương-thuận* quát to lên rằng:

— Hai người này đi đâu.

Lộ-cố hoảng hồn kinh sợ, cực trông thấy chiếc thuyền gần đấy, với vàng nhảy xuống chui vào trong khoang, không ngờ lại gặp một người thủ tay ra tâm ngay lấy đầu mà quát bảo rằng:

—*Lộ-cố* kia! Mày có biết ta là ai không?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY & BỌC VÀNG
Máy mỏ neo, 15 chân-kính
Mặt cẩn kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
Rue Paul-Bert, Hanoi

Trong các thứ rượu QUINQUINA thì thứ này vừa bổ và tốt hơn cả.
Bán tại G. M. R. mỗi chai
13 $

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU Báo chí MONTES
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về dương tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urotropinine
Giá 1$80 một hộp

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loại thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá ; mà nhất là chữa không cần-thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhận lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả, giá dụng tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó thì lậu có gần phát ra càng tị hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dẫu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00

● *Bán tại nhà báo chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert, Hanoi.*

Trung Bắc Học Hiệu. — Đến đầu décembre tới nơi này tại Trung-Bắc Học hiệu sẽ mở những lớp dạy tối cho các học-sinh đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt (Certificat d'études primaires franco-indigènes) và những học-sinh đã có bằng ấy rồi mà muốn thi vào các trường đệ nhị cấp.

Học-phí định một loạt như nhau là ba đồng một tháng.

Đơn xin học gửi đến báo *Trung-Bắc* hay đến *Trung Bắc Học Hiệu*, 22 phố Nhà-thờ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành-phố. — Hồi 20 giờ 45 tối thứ ba 24 Novembre 1925 hội-đồng thành-phố đã họp kỳ thường-lệ tại buồng hội-đồng ngoài tòa Đốc-lý, do quan Đốc-lý Krautheimer chủ tọa. M. Virgitti làm thư-ký, hội-viên chỉ thiếu M. Vernet có ba người ngoài vào nghe và các nhà báo Tây, Nam đông đủ cả.

Quan Đốc-lý khai hội-đồng nói mấy lời cảm ơn quan phó Đốc-lý Paquin và các hội-viên đã hết lòng làm việc thay ngài, trong khi ngài lên quyền Thống-sứ vắng. M. Paquin đáp lại rằng : đó là cái chức vụ của ngài làm chứ phó Đốc lý ; sau ngài nói lời M Krautheimer cảm ơn hội-viên và tỏ cả các quan-chức trong thành-phố đã giúp việc ngài trong khi ngài quyền Đốc-lý non một năm giời. Cử tọa vỗ tay một hồi, đoàn quan đốc-lý Krautheimer cử M. Feutrier làm thư ký cho hội-đồng và đọc trình các việc.

1. — *Việc đem thi hành luật lao động cho những người bị rải*

Từ ngày 28 Septembre 1925 quan Thống sứ hỏi ý kiến hội-đồng thành-phố về việc đem thi hành luật lao-động cho những người chẳng may bị rải trong khi làm việc. Việc ấy có từ hồi ý-kiến cả các hội đồng khác nữa, nữa là phòng Thương-mại Haiphong, quan Đốc lý nói rằng trước khi họp hội-đồng sẽ bàn, tưởng nên cử một ban riêng xét cẩn thận, vì việc đem thi-hành hay không không thể nói suông ngay được, phải tìm tòi cẩn-nguyên lắc làm sự và thể thức thường ở đây thế nào của người Pháp cũng như người bản xứ. Phải phòng bị những điều bánh vẽ con nhà lao-động cho vừa phải, đừng quá ra phàm-vi để đến sau phải hối hận mà khiến luật ấy rất tương hão ở bên Au-châu sang đây hóa không rạ ! Quan Đốc-lý xin hội-đồng cử cho một người hay hai ban riêng để xét về vấn đề ấy bích hội-đồng sẽ giao cho công tác.

2. — *Việc tính thêm một phần trăm tiền nước ăn*

Theo nghị-định ngày 30 décembre 1924 thành-phố Haiphong được phép thu thêm từ năm 1925 một phần trăm tiền nước ăn vào cái ngạch thuế sau này :

1 Thuế thổ trạch ;
2 Môn bài thương hạng và thuế thân,
3 Thuế thân người Âu có trừ khoản nhà đông người.

Số tiền về khoản thu bất thường đó đem vào sổ chi thu riêng cho những việc trên này ở sổ dự toán.

Quan Đốc-lý xin với hội-đồng lấy cho tính vào các ngạch thuế khoản đó về năm 1926. Hội-đồng ưng thuận.

3. — *Thuế thuế nhà cửa của nhà nước*

Thi-dụ ngày 2 Juin 1920 cho phép các thành phố không phải trả thuế thuế nhà cửa công của nhà nước. Vì thế thuế ấy cũng không có bao nhiêu như ở Haiphong không đầy 2000 bạc nhưng sổ dự toán chung công việc nhiều không được rõi ráo lắm, thì hội-đồng cho tỏ phép xin bỏ thứ thuế đó Hội đồng chuẩn-y.

4. — *Việc xin tăng nguyệt bổng cho M. Laurent*

M. Laurent là công tá cán sự hạng nhất về ngạch công chính đổi sang làm việc tại tòa Đốc-lý Haiphong do nghị định của quan Toàn-quyền ngày 20 août 1925, nghị-định của tôi ngày 18 septembre vừa rồi, cử M Laurent tòng sự dưới quyền quan kỹ-sư chánh phòng coi việc nhà cửa của thành-phố. Lại theo như nghị-định ngày 31 janvier 1918, M. Laurent được quyền lĩnh thêm 2000 quan, vì lương bổng M. Laurent còn dưới số lương bổng tương-tương với công việc làm nghĩa là 6000 quan và một đồng 10000 quan những viên-chức khác như M. Laurent đều được lĩnh thêm 2 quan 50 cả.

Quan Đốc-lý nói nên giao việc này cho ban tài-chính xét, vì cũng là việc tăng khoản chi-tiêu cho sổ dự-toán hội-đồng ưng thuận.

5 *Việc tăng hoa hồng cho viên trông coi nhà cầm đồ*

Ngày 24 septembre M. Lou's Tork là người trông coi nhà cầm-đồ gửi đơn cho quan Đốc-lý xin tiền hoa-hồng tính theo số tổng cộng tiền cầm đồ hàng tháng, quan Đốc-lý xét đơn xong xem lại nghị-định ngày 20 juillet 1919 thì hoa-hồng cho M. Lou's Tork đã nhất-định một số trung-bình là 2000 đồng bạc. Bởi vậy ngài về ngay ban hội-đồng để xét thì ban hội đồng lấy làm bằng lòng rằng :

« Năm 1915 ngày 29 septembre ban hội-đồng trông coi nhà cầm đồ ở Haiphong chúng tôi là : MM, Panvel, Cherri hội-viên thành-phố và M. Verg tte chánh văn phòng đã họp hội đồng để xét đơn thỉnh-cầu của M. Louis Tork xin hoa hồng tính theo số tổng cộng tiền cầm đồ hàng tháng là 5% theo như nghị định ngày 29 juillet 1919.

« Hội-đồng chúng tôi xét số tiền 2000 đồng bạc đã định trong một khoản trong đạo nghị định nói trên này không tương-đương với công việc và chức trách nặng nề của viên trông coi nhà cầm đồ nữa, vì « số tiền cầm cố về năm 1925 là. 450 000 $
« số tiền còn tồng quĩ là 150.000 ,
« đáng lẽ là . . . . . 291.987 ,
« và năm 1919 còn . . 82.600 ,

« Cứ xét như thế thì chúng tôi ưng chuẩn đơn thỉnh cầu đó. . . »

Quan Đốc-lý nói rằng : muốn cho được thỏa thuận cả và theo ý-định của ban hội-đồng thì có hai cách giải quyết :

I. Theo thể lệ cầm nhà cầm đồ ở Haiphong thì phải xét số dự-toán trước đã.

II. Tăng tiền hoa hồng lên 25/0 đồng bạc

Chỉ nên theo đơn yêu cầu thì viên trông coi nhà cầm đồ sẽ được lĩnh số tiền tháng 733$. lại lĩnh tăng lên mỗi tháng 100 bạc nữa, thế mà phải tính cho từ 1er Janvier 1924.

Giải quyết theo cách thứ hai cho tiện và chắc chắn hơn, vì hội đồng phải biết chỗ ăng nhà cầm đồ thường còn phải chịu lỗ vào những đồ đem phát mại của người ta bỏ không chuộc, nếu bây giờ thêm hoa hồng lên nữa chẳng những thiệt hại cho nhà cầm đồ, mà có khi đến phải đóng cửa vỡ nợ. Vậy ta tăng hoa hồng của viên ấy 2000 đồng lên 2500 đồng cho được thỏa thuận và vẫn giữ được lợi quyền cho nhà cầm đồ. Cả hội-đồng đều thuận.

6 *Việc làm nhà cầm đồ mới*

Một kỳ trước hội-đồng đã xét và bảo việc làm hai nhà cầm-đồ mới trên một miếng đất ở Hạ-lý của sở Crédit Foncier theo như cách thức của sở ấy phải định. Cách mấy bữa sau quan Đốc-lý lại tiếp được một bức thư của sở ấy, đại-khái :

Bẩm quan Đốc lý,

« Chúng tôi xem báo thấy nói rằng việc làm nhà cầm-đồ của chúng tôi xin không được hội-đồng thành-phố ưng vừa rồi hoãn nghênh là vì lẽ chọn đất ở vùng Hạ-lý xét ra không thích đáng. Chúng tôi xin bẩm để quan lớn biết cho rằng không sẵn có một cái vốn to, để trù hoạch công việc đó. Chúng tôi thiết nghĩ làm nhà cầm đồ cần phải ở giữa phố của người bản-xứ có thì chỗ đông đúc dân-sự được. Điều độ chúng tôi đã có thư trình ngài ngày 2 Juin trước...

Haiphong le 5 septembre 1_05
Ký tên Jobard.

Quan Đốc-lý nói : nhà cầm-đồ hiện đương chật hẹp, vì dân càng ngày càng đông ; thế mà đường tài-chính lại không được rộng-rãi lắm, việc làm nhà mới kinh-phí có tới từ 30 đến 40, 000 đồng bạc.

Các ngài cũng đã rõ việc hành động của nhà cầm đồ :

1°) Tiền vốn do sổ dự toán thành-phố cấp và số chi xuất hàng năm bù đi đặt lại vào khoản tiền lãi.

Vốn kỳ về năm 1925 có. . . 105,000$

2) Còn cái vốn của thành phố cấp bằn cho, tôi xin nói chẳng có bao nhiêu . . . . . 19.785$

3) Tiền bỏ ra cầm sẽ thu lại là 50.0/6

Khoản tiền lãi của nhà cầm đồ có thừa được đồng nào tôn phải để trả nợ vào sổ dự-toán thành-phố mà không thể trích ra mà tiêu đi được. Trông vào sổ dự-toán chung thì công việc đã hạn định đã cả không còn thừa. Còn như trông vào khoản tiền bất thường, nghĩa là tôi muốn nói tăng 1% riêng về nước ăn, các ngài không nên quên những công việc đã bàn trên kia.

Tình hình là thế đấy, các ngài định thế nào ?

Cứ như ý tôi, không còn trông mong vào đâu được nữa, bây giờ chỉ còn cách xem ai có nhà đất riêng mượn tạm một năm 1926 thì mới có thể đem hòa cái tình thế hiện đương đó. Tôi xin một ngài nào trong hội-đồng nhận xét giúp ý kiến đó nên thế nào rồi ngỏ cho biết để giao cho một mặt bằng riêng giải-quyết sau. (còn nữa)

Đánh rơi bắc đầu bội tinh. — M. Chubilleau nhà ở số 5 phố Maréchal Joffre trình đánh rơi một cái bắc-đẩu bội tinh ở phố Belgique vào buổi chiều ngày 22 trước.

Lạc đi đâu ? — Tá tường soni-Nam A kiều, nhà ở phố Đường-cát trình rằng có đứa đầy tớ trai tên Sinh 15 tuổi lạc đi đâu từ chiều thứ ba.

LANG-ƠN

Chị em lại gặp vận xúi. — Ta thường có câu « lấy quan quan cách, lấy khách khách về Tàu, lấy nhà giàu nhà giàu tiêu tung, chỉ lấy anh từng tầng từng thợ thì bần cố-hì » thế mà ai ngờ anh từng từng từng nay vì thời-buổi kim tiền cũng sinh ra làng chim dạ cá. Số là nhà dẫn Sự ở bến kia đầu cầu Ký cùng sau khi tan chầu rượu các quan viên đã trở gót ra về chị em đương cặm cụi thêm-thiếp, chợt nghe tiếng động vội vàng ruộng nhau giỏ dậy thì hỏm gương đã không cánh mà bay, hai bên mắt so cũng sạch không trơ trụi mỗi chị chỉ còn cái áo lót mình với cái quần ngố dài thôi.

Sáng hôm sau sở cảm nhận được đơn, cho đi dò, mới xét ra chính anh kép ở đó làm nội-công, mà chuyển ra cho anh thợ cắp, thì lập-tức hai bác đã bị mời vào năm 6 tháng ở sở lim.

Đất lỗ không phải đường. — Tại một tư sở kia mấy hôm nay mới xảy ra chuyện đứt lỗ rất kỳ khôi. Số là thấy kỳ nọ muốn cho ông chủ không những yên mình, mà lại chóng được tăng lương nữa, nên có đến nhà ông ký kia là người làm cận ông chủ, mà biếu mười đồng bạc, để khi trước một ông chủ thì liệu đường cho chắc và tán dương cho ông chủ biết. Thấy này không nhận và lấy lẽ phải chẳng mà khuyên nhủ thấy kia từ nay về sau không nên giở cái thủ-đoạn đó ra nữa. Cách mươi hôm, thấy này đi làm về thấy vợ đưa cho một cái phong-bì niêm phong cẩn thận, người đề tên chỗ lẽ hẳn hoi rồi rằng ông ký hôm no có cho người nhà mang đến cẩn khẩn thế nào ông cũng nhận cho, thấy ký này lấy làm kinh ngạc dở lên soi thấy bóng giấy bạc, thì không hiểu làm sao bên cứ để nguyên như thế, đến buổi chiều đi làm bèn đem trình ông chủ và kể cả cán do, ông chủ bóc ra thấy trong có 1 cái giấy lại chực cho gọi thấy ký kia đến nói rằng đều nhận cả và nói rằng chỗ anh em tử tế muốn tự giúp nhau đó thôi, chứ không có ý gì khác cả.

Thấy ký này nên nhờ vậy đó mà có được xuất chính thì may ra cũng thành một ông quan liêm đấy nhỉ ?

Tin Chợ-lớn

Lại một đám cháy to nữa :
Tổn-hại 60 vạn bạc

Chiều thứ hai vừa rồi, tại nhà máy gạo Ye-Cheong-Sen có phát-hỏa. Ngọn lửa bốc lên rất dữ-dội, may các người làm trong nhà máy ra sức cứu chữa và các vòi rồng đều đem lại cứu, nên ngọn lửa mới không lan rộng ra được các nhà bên ven.

Hầm cháy này thiệt hại chừng 60 vạn bạc.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 26 Novembre 1925
GƯƠNG TÀY LIẾP
(Hồi thứ III)

Xin chèo cải lương soạn thành được ngót 30 điệu hát. Hồi này lại vui trò hơn hai hồi trước. Lần này diễn lại có sửa đổi khác, lại theo như ý kiến của các quý khách chỉ giáo. Xin các quý khách lấy vé sớm và xin đến sớm cho, vì đông 8 giờ tối thì khai diễn. Có bán vé trước.

Tối thứ sáu 27 Novembre 1925
GƯƠNG TÀY LIẾP
(Hồi thứ 4)

Xin chèo cải lương soạn thành được ngót 30 điệu hát. Lần này diễn lại có làm thêm nhiều bài hát mới, và soạn giả có thêm ra một hồi thứ năm nữa để tỏ ra rằng người vợ cả có ấm đức cầm thiếu. Xin các quý khách lại sớm cho và xin giữ chỗ ngồi trước. Có bán vé trước.

MỘT DỊP HIẾM CÓ

Giảm giá 20 °/°

Banh xe cao-su (sơm, lốp) banh sắt, dép, chai, rayons, jantes, aluminium, và các đồ phụ tùng để làm xe cao-su.

Hàng thực tốt
giá thực rẻ

Quí-khách chiếu cố xin nhớ đến hiệu ĐỨC-LONG, 90, phố Mã-Mây, Hanoi.

Kỳ hội chợ năm 1925 này

Hiệu Café Restaurant HIỆP-THANH, số 29, phố bờ Hồ (Bd Francis Garnier) đã sửa soạn phòng ăn và phòng trọ để nghênh-tiếp các quí-khách về xem hội-chợ. Ngài nào đánh giấy thép giữ phòng trước, thì bàn hiệu xin cho người ra gare đón và trông coi giúp việc đài đệ hành-lý.

CÔNG-TY THUỐC-LÁ AN-ĐÉ-RI
(Société des Tabacs Algériens)
英球烟仔篇代理
THUỐC-LÁ CHÍNH HIỆU
« MONDIA »
mỗi bao 20 điếu, bao lịch-sự
CÓ GỬI ĐI CÁC TỈNH
Một trăm (100) gói thuốc cuốn rồi,
8$50 cả tiền cước gửi đi các nơi và tiền hòm
CÔNG-TY XUẤT-CẢNG VIỄN-ĐÔNG
(Compagnie d'Exportation d'Extrême-Orient)
C. E. D. E. O.
14, Phố hàng Vôi — HANOI
ĐỘC-QUYỀN ĐẠI-BIỂU BÁN THUỐC-LÁ ẤY
列強內備遠東公司海仔西版權

XIẾC MỚI!!! XIẾC MỚI!!!
Société d'exploitation des Cirques Tonkinois
« LONG TIÊN »
au capital de 24.000$00
Đến 26 Novembre này sẽ khai diễn tại khu đất to trước cửa trường Hội-chợ Hanoi

Phường Xiếc này là một phường Xiếc của người Annam ta gây dựng lên, chi-phí mất hơn 24.000 $00, luyện tập rất công-phu, có hơn 40 vai đào kép, ra trò rất giỏi, có nhiều thú vật làm trò rất thần-tình, có nhiều quần áo kiểu lạ rất đẹp, chỗ ngồi thật tịch-sự. Annam ta xưa nay chưa hề có phường Xiếc nào to và giỏi như thế.

Giá chỗ ngồi :

Một Lô 6 chỗ ngồi	10$00	Hạng nhì	1$00
Lot 1 chỗ ngồi	2.00	Hạng ba	0 40
Hạng nhất	1.50		

XIẾC LONG TIÊN Kính-cáo

Rượu bổ-đào :
● TONIQUE TONKINOIS ●
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình lý-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lố, làm trò-cười cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÉS gửi ấng, có chữ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự-dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để lỉ thanh-giá.

Khâm thử.

以嘉有世啓
疾奏製松定
痊着精神三
悟酒河年
我經內五
此示試大月
欽御書用房七
旨賞顏日
內閣作坐典
奉主九
行編雲國

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại dắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiền-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-mong chu-tất, nên gửi hiệu NAM-TÂN, *bon sách, số 84, phố Bonnal, Haiphong sẽ giúp.*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Trong nhà trong cửa
ai ai
cũng phải có sẵng
THUỐC HƯƠN
PASTILLES
VALDA
đặng Khi có con nít đi học,
Khi có ông già bà cả ra vô,
Cùng có người phải đi ra,
tới sở làm,
THÌ ĐEM THEO TRONG MÌNH
hoặc ngậm cho hong cổ thong hơi
Khỏi bịnh,
hoặc ngậm mà trừ bịnh,
như Khi xỉu mửa, đau cổ, mệt thở,
ho đàm, tức ngực, vân, vân.
MÀ NHỨT LÀ PHẢI NHỚ
dùng lấy một thứ
THUỐC HƯƠN
PASTILLES
VALDA
mà thôi
bán đựng trong hộp
coi trên nhãn phải có hiệu chữ
- VALDA -
MỚI THIỆT PHẢI

振商號

Trong người ta có ba sự nhiều [illegible] mắc và ít. Nay sẽ kể các sự, [illegible] dễ nhất cần là sạch sẽ. Hợp [illegible] bổ ích cho người ta. Nhà [illegible] Xương Công-ti chế ra các thứ [illegible] bánh Tây, biscuit, các thứ [illegible] cho trẻ, kẹo, kẹo gừng mứt [illegible] bổ tỳ vị, không thể kể xiết được. Nguyên [illegible] dùng các phẩm, vệ sinh [illegible] thảo sạch sẽ cẩn thận, [illegible] làm qua ba lần [illegible] Các ngài chớ nên [illegible] và vô cùng giá hạng [illegible] giao ngân (Contre remboursement).

Kính cáo

Le gérant
WONG KONG SANG

106, Rue des Voiles, Hanoi

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy hiệu lực thần tình.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh dạ, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu dầu nai)

Một vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá-trị và cách dùng thuốc *Dragées Rabuteau* thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao tổn tinh thần, mòn mỏi sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) này bào-chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường máu huyết, lại có khí đạm-lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bợn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh máu huyết, xanh xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đàn hụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

Một cái diệu-pháp trừ bệnh

Trong đời người ta, những điều nên sự nhất là những chứng đau xoàng mà giai, những nỗi một nhọc hức tức hàng ngày vì những chứng ấy làm cho chân huyết suy đi, gân cốt kém đi, hại cho cơ thể hơn là những tật bệnh lớn.

Vì vậy, nhiều gia quyến kia, mỗi khi người lớn hay trẻ con trong mình không được khỏe mạnh, thì người ta thường dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy nguyên bổ huyết, bổ gân, rất lợi cho lục phủ ngũ tạng và trong có đủ các chất dùng cho người yếu rất tốt.

Hiện nay mùa giữ cho bệnh tật khỏi làm đau đớn, thân thể mệt-nhọc mà muốn hồi-phục lại, và sức khỏe muốn giữ gìn cho tráng-kiện, thì không có thuốc gì công-hiệu bằng thuốc

PILULES PINK

Thuốc Pilules Pink, hiệu bào-chế nào cũng có bán.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, hay hèn, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc.

Pilonnle de fer MONTÈS

Trước khi bữa cơm chính nên dùng một ít.

Giá tiền 0$80

MỤN
SẦN MỐC
MỤN NHỌT
GÂU TRẦN DA
MỤN MỤN
LÁT
NHỨC CĂN GỐC
ĐẦU TẤT LƯỠI
ĐẦU MÌNH
ĐẦU GÂN

MẦU XẤU SANH RA NHIỀU CHỨNG BỊNH

Sự đau ốm của loài người cũng bởi máu mè không đủ tinh khiết và đầy đủ.

Bịnh đau lắt leo nó làm cho mình hại nhiều.

Như bị mụn nhọt, bịnh ngoài da, đau nhức khi nào mà cái nhân trung nó khắn vào trong lắt leo, nó làm cho nhức nhối khó chịu, nó lại sanh ra nhiều chứng bịnh khác.

Nhiều khi trong cái bịnh đau lắt leo đó, nó sanh ra bịnh đau trĩ, mấy chứng bịnh kể trên đó thì cũng nhờ thứ thuốc : *DÉPURATIF RICHELET.*

Nó sửa máu lại thông lưu cho đều, nó cứu đã muốn người rồi được mạnh, cũng nhờ bởi thuốc : *DÉPURATIF RICHELET.*

Hễ uống nó vào sự đau nhức đều tan mất.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trở tại nhà thuốc chánh của ông I. Seliérne ở ngang nhà bát tây, Saïgon.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hãng cất Laboratoire de I. RICHELET de Sedan, 6 Rue de Belfort, BAYONNE Basses Pyrenées).

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin cốc ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quán báo, chữa lại thế nào thì biêu rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền Ahco thì cứ đề nguyên thư cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Hút thuốc-lá hiệu MÉLIA:

MARINA (Giấy đỏ)
DIAMANT (Giấy trắng).

Hương-vị thơm ngon. — Không ráo phổi.

RƯỢU BẠT-HẢ GET
PIPPERMINT GET
rượu này uống để mát mồ và nổi khan tiếng

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những cái rắn xương đa dầy, đau dầy, ăn không ngon, ngủ khó yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các chứng khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất: Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$20

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, *vân vân...*

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá : 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh sao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thứ

Rượu bổ của ông Bác-sĩ J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán : 2$25 một chai lít
1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng tiền
HANOI

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rão phổi, làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không cay lợm giọng bao giờ! Bát thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BÒ 1140

Nhà Bản-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho dễ tiêu, khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Cần cho những người hút thuốc lá. Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền,
HANOI

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

8$60 một ống sáu cachets

Sở Garage BOBILLOT

Lại có xe ô-tô cũ bán :

PANHARD 10 cv	16.000 f. 00
PEUGEOT Quadrillette	9.000 . 00
PEUGEOT 10 cv	13.000 . 00
LORRAINE DIETRICH 15 cv	18.000 . 00

Xe rất tốt sửa lại như mới

Theo giá bạc bây giờ mua được hạ

Lại hỏi số 7, Boulevard Bobillot -- HANOI

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU :
NAM-PHONG
6, Rue des Cantonnais, 6
HANOI

Hàng rẻ mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.
Hàng mau bền, bắt bằng tốt.
2056

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 59

— NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . . . Giá :* **1$25**
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . . . Giá :* **1.25**

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (là thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . . Giá :* **1$30**

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . Giá :* **1$25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Guay

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)